

Ayin Hara Practically

להצלחת ניסים בן בריתה

Torah examples of Ayin Hara

People avoiding calling their children cute

Is there anything against two brothers marrying two sisters?

Twin brisses any issue of ayin hara or two Sheva berachot joining together?

What if someone damages someone by cutting nails and causing a woman to miscarry, or pours the Pesach at a home causing it to have bad mazal, must he pay?

In Our Daily Tefilot- we ask to be spared from Ayin Hara:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתְּצִילֵנִי
הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם, מִעֲזוֹי פְּנִיָּם, וּמַעֲזוֹת פְּנִיָּם, מֵאֲדָם
רָע, מִיִּצְרָר רָע, מִחֶבֶר רָע, וּמִשְׂכּוֹ רָע, וּמִפְּגַע רָע, מִעֵין
הָרָע, מִלְּשׁוֹן הָרָע, מִמִּלְשִׁינוֹת, מַעֲדוֹת שָׁקֶר, מִשְׁנָאֵת
הַבְּרִיּוֹת, מִעֲלִילָה, מִמִּיתָה מִשְׁנָה, מִחֲלָיִם רָעִים,
מִמִּקְרִים רָעִים, וּמִשְׁטָן הַמִּשְׁחִית, מִדִּין קָשָׁה, וּמִבְּעַל
דִּין קָשָׁה, כִּיּוֹן שֶׁהוּא כֵּן בְּרִית, וּכְיוֹן שֶׁאֵינִי כֵּן בְּרִית,
וּמִדִּינָהּ שֶׁל גִּיהֶנָּם:

Multiple examples in the torah

שמות פרק ל - פרשת כי תשא

(יב) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתַנּוּ אִישׁ בְּפֹר
נַפְשׁוֹ לַיהוָה בְּפִקְדֹן אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם גִּנָּף בְּפִקְדֹן אֹתָם:
(יג) וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם גִּנָּף, כֹּהֲמִנִין קֹלְטוּ כּוֹ עֵין הָרָע וְהִדְכַר כֹּא עֲלֵיהֶם
כְּמוֹ שְׁמֵיטָה בִּימֵי דוֹד:

במדבר פיק יב - פרשת בהעלתך

(א) וַתְּדַבֵּר מֹרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה עַל אֲדוֹת הָאִשָּׁה הַבְּשִׁית
אֲשֶׁר לָקַח בִּי אִשָּׁה בְּשִׁית לָקַח:
(א) הִלָּקָה הַכֹּהֵנִית, עַל אֲשֶׁם טוֹיָה נִקְרָאת טֹקִית, כֹּאֲדָם הַקּוֹרָא אֶת כָּטוֹ
נֹאֵה כֹסִי, כְּדִי שֶׁלֹּא תִשְׁלֹט כּוֹ עֵין רָעָה:

1. Not counting the jews in this weeks Parasha
2. Calling Moshe's wife Dark

ילקוט שמעוני - פרשת מקץ - רמז קמח

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לֵמָּה תִּתְּרֹאוּ (בראשית נב, א) אָמַר לָהֶם בְּנֵי גִיבּוֹרִים אַתֶּם כֻּלְכֶם נָאִים אַתֶּם כֻּלְכֶם, אֵל תִּהְיוּ כֻלְכֶם
נִכְנָסִים בַּפֶּתַח אֶחָד, וְלֹא תַעֲמְדוּ כֻלְכֶם בְּמִקּוֹם אֶחָד, שֶׁלֹּא תִשְׁלֹט בְכֶם עֵין הָרָע.

3. Yaakov tells his sons don't enter Egypt from the same door

עין משפט
טר מצוה
[1] (מס' ע"ב פ"ב ס"ג)

הנחות וציונים

[1] נ"ל. איתמר
[2] נ"ל. איתמר
[3] נ"ל. איתמר
[4] נ"ל. איתמר
[5] נ"ל. איתמר
[6] נ"ל. איתמר
[7] נ"ל. איתמר
[8] נ"ל. איתמר
[9] נ"ל. איתמר
[10] נ"ל. איתמר
[11] נ"ל. איתמר
[12] נ"ל. איתמר
[13] נ"ל. איתמר
[14] נ"ל. איתמר
[15] נ"ל. איתמר
[16] נ"ל. איתמר
[17] נ"ל. איתמר
[18] נ"ל. איתמר
[19] נ"ל. איתמר
[20] נ"ל. איתמר
[21] נ"ל. איתמר
[22] נ"ל. איתמר
[23] נ"ל. איתמר
[24] נ"ל. איתמר
[25] נ"ל. איתמר
[26] נ"ל. איתמר
[27] נ"ל. איתמר
[28] נ"ל. איתמר
[29] נ"ל. איתמר
[30] נ"ל. איתמר
[31] נ"ל. איתמר
[32] נ"ל. איתמר
[33] נ"ל. איתמר
[34] נ"ל. איתמר
[35] נ"ל. איתמר
[36] נ"ל. איתמר
[37] נ"ל. איתמר
[38] נ"ל. איתמר
[39] נ"ל. איתמר
[40] נ"ל. איתמר
[41] נ"ל. איתמר
[42] נ"ל. איתמר
[43] נ"ל. איתמר
[44] נ"ל. איתמר
[45] נ"ל. איתמר
[46] נ"ל. איתמר
[47] נ"ל. איתמר
[48] נ"ל. איתמר
[49] נ"ל. איתמר
[50] נ"ל. איתמר
[51] נ"ל. איתמר
[52] נ"ל. איתמר
[53] נ"ל. איתמר
[54] נ"ל. איתמר
[55] נ"ל. איתמר
[56] נ"ל. איתמר
[57] נ"ל. איתמר
[58] נ"ל. איתמר
[59] נ"ל. איתמר
[60] נ"ל. איתמר
[61] נ"ל. איתמר
[62] נ"ל. איתמר
[63] נ"ל. איתמר
[64] נ"ל. איתמר
[65] נ"ל. איתמר
[66] נ"ל. איתמר
[67] נ"ל. איתמר
[68] נ"ל. איתמר
[69] נ"ל. איתמר
[70] נ"ל. איתמר
[71] נ"ל. איתמר
[72] נ"ל. איתמר
[73] נ"ל. איתמר
[74] נ"ל. איתמר
[75] נ"ל. איתמר
[76] נ"ל. איתמר
[77] נ"ל. איתמר
[78] נ"ל. איתמר
[79] נ"ל. איתמר
[80] נ"ל. איתמר
[81] נ"ל. איתמר
[82] נ"ל. איתמר
[83] נ"ל. איתמר
[84] נ"ל. איתמר
[85] נ"ל. איתמר
[86] נ"ל. איתמר
[87] נ"ל. איתמר
[88] נ"ל. איתמר
[89] נ"ל. איתמר
[90] נ"ל. איתמר
[91] נ"ל. איתמר
[92] נ"ל. איתמר
[93] נ"ל. איתמר
[94] נ"ל. איתמר
[95] נ"ל. איתמר
[96] נ"ל. איתמר
[97] נ"ל. איתמר
[98] נ"ל. איתמר
[99] נ"ל. איתמר
[100] נ"ל. איתמר

מסורת הש"ס
עם חומשות

[1] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[2] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[3] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[4] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[5] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[6] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[7] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[8] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[9] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[10] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[11] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[12] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[13] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[14] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[15] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[16] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[17] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[18] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[19] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[20] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[21] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[22] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[23] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[24] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[25] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[26] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[27] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[28] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[29] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[30] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[31] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[32] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[33] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[34] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[35] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[36] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[37] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[38] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[39] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[40] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[41] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[42] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[43] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[44] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[45] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[46] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[47] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[48] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[49] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[50] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[51] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[52] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[53] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[54] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[55] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[56] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[57] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[58] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[59] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[60] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[61] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[62] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[63] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[64] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[65] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[66] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[67] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[68] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[69] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[70] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[71] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[72] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[73] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[74] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[75] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[76] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[77] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[78] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[79] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[80] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[81] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[82] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[83] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[84] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[85] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[86] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[87] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[88] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[89] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[90] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[91] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[92] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[93] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[94] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[95] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[96] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[97] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[98] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[99] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[100] (פ"ב פ"ב ס"ג)

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קז.

שדה פסוק: אילן העשר נל
העיר. פי' הקומתו לוי מושב
שטחים אילן שטוח בקרקע סמוך
למלך והעשרים טעים בל פסוק
אלא נחלה לפרס שהאילן עומד תחת
על המלך שהוא על שטחים ואין
השטחים תחפשיין לקרקע כל זה
יחסי משל זה כל העשרים טעים יחסי
לכל אחד מהם רב אחר הטעם
זה כמו נכל זה אילן חצר העשרים
הוא שיש מן העשרים נגד המלך
שולקס והשאר נשטח שטחים רב

דפולגת הכי פלוג הכי: איל רב יהודה לרבי
בר ר' רבין אחי לא תזבין ארעא דסמיכא
למטא "דאיד אבהו" אמר רב הונא אמר
רב "אסור לו לאדם שיעמוד על שדה
חבירו בשעה שעומדת בקמותיה איני והא
אשכחיהו רבי אבא לתלמידיה דרב אמר
לדו מאי אמר רב כהני קראי "ברוך אתה
בעיר וברוך אתה בשדה "ברוך אתה בבואך
וברוך אתה בצאתך ואמרו ליה הכי אמר רב
ברוך אתה בעיר שדה ביתך סמוך לבהכ"נ
ברוך אתה בשדה שדה נכסך קרובים לעיר

והרס: לא תזבין. לא תקנה שדה
הסמוכה לעיר שעה פני חרס שולטת
בה תמיר: אסור לאדם ב"ה. שלא
יסקדנה בעין פרע: קרובין לעיר.
שלא יהא טורח להבנים פירות: מסק
גדה. וכ"כ דאלי: אסור להו. ר'
אבא רב יוחנן לא אמר הכי:
סמוך לשולחן. כלומר סמוך למלך
שלא תלשך להרסין כשדות והא
דנקט שולחן שחיל למזון עומן
לפי אבילה ולאחר אבילה "כדלמך
בבית (דף חס) כדמילא הלך לקבו
והולך דומה למטר שהמקור

מסורת הש"ס
עם חומשות

[1] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[2] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[3] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[4] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[5] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[6] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[7] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[8] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[9] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[10] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[11] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[12] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[13] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[14] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[15] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[16] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[17] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[18] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[19] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[20] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[21] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[22] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[23] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[24] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[25] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[26] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[27] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[28] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[29] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[30] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[31] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[32] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[33] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[34] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[35] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[36] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[37] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[38] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[39] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[40] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[41] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[42] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[43] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[44] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[45] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[46] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[47] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[48] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[49] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[50] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[51] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[52] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[53] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[54] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[55] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[56] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[57] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[58] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[59] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[60] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[61] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[62] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[63] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[64] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[65] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[66] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[67] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[68] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[69] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[70] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[71] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[72] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[73] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[74] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[75] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[76] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[77] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[78] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[79] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[80] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[81] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[82] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[83] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[84] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[85] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[86] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[87] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[88] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[89] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[90] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[91] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[92] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[93] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[94] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[95] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[96] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[97] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[98] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[99] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[100] (פ"ב פ"ב ס"ג)

הנחות וציונים

[1] נ"ל. איתמר
[2] נ"ל. איתמר
[3] נ"ל. איתמר
[4] נ"ל. איתמר
[5] נ"ל. איתמר
[6] נ"ל. איתמר
[7] נ"ל. איתמר
[8] נ"ל. איתמר
[9] נ"ל. איתמר
[10] נ"ל. איתמר
[11] נ"ל. איתמר
[12] נ"ל. איתמר
[13] נ"ל. איתמר
[14] נ"ל. איתמר
[15] נ"ל. איתמר
[16] נ"ל. איתמר
[17] נ"ל. איתמר
[18] נ"ל. איתמר
[19] נ"ל. איתמר
[20] נ"ל. איתמר
[21] נ"ל. איתמר
[22] נ"ל. איתמר
[23] נ"ל. איתמר
[24] נ"ל. איתמר
[25] נ"ל. איתמר
[26] נ"ל. איתמר
[27] נ"ל. איתמר
[28] נ"ל. איתמר
[29] נ"ל. איתמר
[30] נ"ל. איתמר
[31] נ"ל. איתמר
[32] נ"ל. איתמר
[33] נ"ל. איתמר
[34] נ"ל. איתמר
[35] נ"ל. איתמר
[36] נ"ל. איתמר
[37] נ"ל. איתמר
[38] נ"ל. איתמר
[39] נ"ל. איתמר
[40] נ"ל. איתמר
[41] נ"ל. איתמר
[42] נ"ל. איתמר
[43] נ"ל. איתמר
[44] נ"ל. איתמר
[45] נ"ל. איתמר
[46] נ"ל. איתמר
[47] נ"ל. איתמר
[48] נ"ל. איתמר
[49] נ"ל. איתמר
[50] נ"ל. איתמר
[51] נ"ל. איתמר
[52] נ"ל. איתמר
[53] נ"ל. איתמר
[54] נ"ל. איתמר
[55] נ"ל. איתמר
[56] נ"ל. איתמר
[57] נ"ל. איתמר
[58] נ"ל. איתמר
[59] נ"ל. איתמר
[60] נ"ל. איתמר
[61] נ"ל. איתמר
[62] נ"ל. איתמר
[63] נ"ל. איתמר
[64] נ"ל. איתמר
[65] נ"ל. איתמר
[66] נ"ל. איתמר
[67] נ"ל. איתמר
[68] נ"ל. איתמר
[69] נ"ל. איתמר
[70] נ"ל. איתמר
[71] נ"ל. איתמר
[72] נ"ל. איתמר
[73] נ"ל. איתמר
[74] נ"ל. איתמר
[75] נ"ל. איתמר
[76] נ"ל. איתמר
[77] נ"ל. איתמר
[78] נ"ל. איתמר
[79] נ"ל. איתמר
[80] נ"ל. איתמר
[81] נ"ל. איתמר
[82] נ"ל. איתמר
[83] נ"ל. איתמר
[84] נ"ל. איתמר
[85] נ"ל. איתמר
[86] נ"ל. איתמר
[87] נ"ל. איתמר
[88] נ"ל. איתמר
[89] נ"ל. איתמר
[90] נ"ל. איתמר
[91] נ"ל. איתמר
[92] נ"ל. איתמר
[93] נ"ל. איתמר
[94] נ"ל. איתמר
[95] נ"ל. איתמר
[96] נ"ל. איתמר
[97] נ"ל. איתמר
[98] נ"ל. איתמר
[99] נ"ל. איתמר
[100] נ"ל. איתמר

קז: המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

תשעין ופי' פתי בעין הרע ואחד בדרך ארץ. ולפי' ח"כ פי'
יפס' שלא שטח פת עין הרע" היה לכן לחיות הרבה
מכל השבטים וירל שמתו בדרך ארץ יותר מאלהים כשהקב"ה היה
חוטא להמיתן היה שולט להם תלמיד אחרים: צני' קור דמוסות

לא קשיא הא דמיהדר ליה שורא ורחקא
הא דלא מיהדר ליה שורא ורחקא "והסיר
ה' מבין כל חולי אמר רב זו עין רב
למעמיה דרב סליק לבי קברי עבר מאי
דעבר אמר תשעין וחשעה בעין רעה ואחד
ברוך ארץ ושמואל אמר זה הרוח שמואל
למעמיה דאמר שמואל רחל ברוח ולשמואל
הא איכא חרתי מלכות הקד נמו אי לאו
ויקא עברי ליה סמא" ור' ר' חנינא אמר

פי' (דף חס) ופי' חס דיה הכל ומייר
הכל במחשבותיהם הפלגים על האדם
לדלו ממדות אחר בפי' כל הדי (דף חס)
דף חס: ופי' חס דיה הכל כדי שמים
מון מירחם שמים: שירתין רדאמי
רהו. יס מפרשים דנקט שיחון
לפי שיחון החורף שמים וכן ימי
הקץ כדלמך לעיל (דף קי:) ופי'
שחרית מלל מן החמה ומן הלילה ח"כ
ק דרך למעקט פל מוקס"ו שיחון

עין משפט
טר מצוה

[1] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[2] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[3] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[4] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[5] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[6] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[7] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[8] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[9] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[10] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[11] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[12] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[13] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[14] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[15] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[16] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[17] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[18] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[19] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[20] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[21] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[22] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[23] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[24] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[25] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[26] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[27] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[28] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[29] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[30] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[31] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[32] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[33] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[34] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[35] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[36] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[37] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[38] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[39] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[40] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[41] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[42] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[43] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[44] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[45] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[46] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[47] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[48] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[49] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[50] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[51] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[52] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[53] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[54] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[55] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[56] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[57] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[58] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[59] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[60] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[61] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[62] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[63] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[64] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[65] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[66] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[67] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[68] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[69] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[70] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[71] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[72] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[73] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[74] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[75] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[76] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[77] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[78] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[79] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[80] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[81] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[82] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[83] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[84] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[85] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[86] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[87] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[88] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[89] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[90] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[91] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[92] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[93] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[94] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[95] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[96] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[97] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[98] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[99] (פ"ב פ"ב ס"ג)
[100] (פ"ב פ"ב ס"ג)

הנחות וציונים

[1] נ"ל. איתמר
[2] נ"ל. איתמר
[3] נ"ל. איתמר
[4] נ"ל. איתמר
[5] נ"ל. איתמר
[6] נ"ל. איתמר
[7] נ"ל. איתמר
[8] נ"ל. איתמר
[9] נ"ל. איתמר
[10] נ"ל. איתמר
[11] נ"ל. איתמר
[12] נ"ל. איתמר
[13] נ"ל. איתמר
[14] נ"ל. איתמר
[15] נ"ל. איתמר
[16] נ"ל. איתמר
[17] נ"ל. איתמר
[18] נ"ל. איתמר
[19] נ"ל. איתמר
[20] נ"ל. איתמר
[21] נ"ל. איתמר
[22] נ"ל. איתמר
[23] נ"ל. איתמר
[24] נ"ל. איתמר
[25] נ"ל. איתמר
[26] נ"ל. איתמר
[27] נ"ל. איתמר
[28] נ"ל. איתמר
[29] נ"ל. איתמר
[30] נ"ל. איתמר
[31] נ"ל. איתמר
[32] נ"ל. איתמר
[33] נ"ל. איתמר
[34] נ"ל. איתמר
[35] נ"ל. איתמר
[36] נ"ל. איתמר
[37] נ"ל. איתמר
[38] נ"ל. איתמר
[39] נ"ל. איתמר
[40] נ"ל. איתמר
[41] נ"ל. איתמר
[42] נ"ל. איתמר
[43] נ"ל. איתמר
[44] נ"ל. איתמר
[45] נ"ל. איתמר
[46] נ"ל. איתמר
[47] נ"ל. איתמר
[48] נ"ל. איתמר
[49] נ"ל. איתמר
[50] נ"ל. איתמר
[51] נ"ל. איתמר
[52] נ"ל. איתמר
[53] נ"ל. איתמר
[54] נ"ל. איתמר
[55] נ"ל. איתמר
[56] נ"ל. איתמר
[57] נ"ל. איתמר
[58] נ"ל. איתמר
[59] נ"ל. איתמר
[60] נ"ל. איתמר
[61] נ"ל. איתמר
[62] נ"ל. איתמר
[63] נ"ל. איתמר
[64] נ"ל. איתמר
[65] נ"ל. איתמר
[66] נ"ל. איתמר
[67] נ"ל. איתמר
[68] נ"ל. איתמר
[69] נ"ל. איתמר
[70] נ"ל. איתמר
[71] נ"ל. איתמר
[72] נ"ל. איתמר
[73] נ"ל. איתמר
[74] נ"ל. איתמר
[75] נ"ל. איתמר
[76] נ"ל. איתמר
[77] נ"ל. איתמר
[78] נ"ל. איתמר
[79] נ"ל. איתמר
[80] נ"ל. איתמר
[81] נ"ל. איתמר
[82] נ"ל. איתמר
[83] נ"ל. איתמר
[84] נ"ל. איתמר
[85] נ"ל. איתמר
[86] נ"ל. איתמר
[87] נ"ל. איתמר
[88] נ"ל. איתמר
[89] נ"ל. איתמר
[90] נ"ל. איתמר
[91] נ"ל. איתמר
[92] נ"ל. איתמר
[93] נ"ל. איתמר
[94] נ"ל. איתמר
[95] נ"ל. איתמר
[96] נ"ל. איתמר
[97] נ"ל. איתמר
[98] נ"ל. איתמר
[99] נ"ל. איתמר
[100] נ"ל. איתמר

The Gemara cites yet another statement that Rav Yehudah made to Ravin:

רבין רבין: Rav Yehudah said to Ravin bar Rav Nachman: — אמר ליה רב יהודה לרבין בר רב נחמן — do not buy a field that is close to town because crops in such a field are prone to being damaged.^[23] דאמר רבי אבהו — Ravin, my brother, למתא — For R' Abahu said in the name of Rav Huna, who said in the name of Rav: — אסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו — It is forbidden for a person to stand at his fellow's field בקמותיה בקמותיה — during the time it displays a standing crop, so that one should not cast an evil eye upon it.^[24] Since gazing enviously at a successful crop can cause it to be damaged by an evil eye, it is inadvisable to buy a field near a town, where passersby are more common.

The Gemara objects:

But R' Abba once — והא אשכחיהו רבי אבא לתלמידיה דרב — Is this indeed so? — אמר להו — He said to them: — אמר רב יהוה קראי — What did Rav say about these following two verses: — ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה — Blessed shall you be in the city, blessed shall you be in the field; ברוך אתה בבאך וברוך — Blessed shall you be when you come in, blessed shall you be when you go out? — And [the disciples] replied to [R' Abba]: This is what Rav said: — ברוך אתה בשדה — Blessed shall you be in the city — אמר רב יהוה קראי — — that your house will be close to a synagogue.^[26] — ברוך אתה בשדה — Blessed shall you be in the field — שיהו נכסיה קרובים לעיר — that your property will be close to

the city.^[27] „ברוך אתה בבאך” — *Blessed shall you be when you come in* — שלא תמצא — that you will not find your wife a possible *niddah* when you come home from the road.^[28] „ברוך אתה בציאתך” — *Blessed shall you be when you go out* — שיהיו צאצאי מעיך כמותך^[29] — that your offspring will be like you.^[29] We see from Rav’s exposition of the first verse that it is considered a blessing for one’s fields to be located near the city. Why then did Rav Yehudah advise against buying a field near the city?

Before reconciling the contradiction, the Gemara concludes the narrative of the encounter between R’ Abba and the disciples of Rav:

R’ Yochanan did not interpret the verses in this manner. — R’ Yochanan לא אמר הכי — And [R’ Abba] said to [the disciples]: — ואמר להו — *Rather*, he interpreted them as follows: „ברוך אתה בעיר” — *Blessed shall you be in the city* — שיהא בית הכסא סמוך לשולחן — that there will be a privy close to your home and table.^[30] — אבל בית הכנסת לא — But according to R’ Yochanan, a synagogue near one’s home is **not** a blessing. — ורבי יוחנן לטעמיה — *And in this R’ Yochanan is following his own reasoning*, which he stated elsewhere; — דאמר שבר פסיעות יש — for he said that there is reward for the steps that one takes to go to the synagogue.^[31] Therefore, it is in a person’s best interest that the synagogue not be too close to his home. „ברוך אתה בשדה” — R’ Yochanan interpreted the continuation of the verse as follows: *Blessed shall you be in the field* — שיהיו נכסיך משולשין — that your property will be divided in thirds: שליש בתבואה שליש בזיתים ושלש בגפנים — a third in grain, a third in olives, and a third in vines.^[32] „ברוך אתה בבאך וברוך אתה בציאתך” — The second verse — *Blessed shall you be when you come in, blessed shall you be when you go out* — R’ Yochanan interpreted as follows: — שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם — That your departure from the world will be like your arrival in the world: מה ביאתך — Just as your arrival in the world was without sin, אף יציאתך מן העולם — so your departure from the world shall be without sin.^[33] — בלא חטא

The Gemara reconciles the two statements of Rav:

הא דמיהדר ליה שורא ורתקא — **This is not a difficulty: שורא ורתקא** — **This** statement of Rav regarding the benefit of owning a field near a town **is** referring to a case **where [the owner] surrounds [his field] with a wall and a hedge** to keep people from seeing in; הא דלא — **הא דלא** — **whereas this** statement of Rav Yehudah advising not to buy a field near a town **is** referring to a case **where [the owner] does not intend to surround [the field] with a wall and a hedge.** ^[1]

The Gemara digresses to discuss another statement of Rav about the danger of an evil eye: **אמר** — The verse states: *Hashem will remove from you all illness.* ^[2] **אמר** — **Rav said** in explanation: **זו עין** — **This** refers to **the evil eye**, which is the source of all illness. ^[3] **רב לטעמיה** — **Rav said this in accordance with his own opinion**, which he stated elsewhere. **ערב מאי דעבר** — **For Rav once went up to a cemetery**, **ערב מאי דעבר** — **where he did whatever he did** ^[4] and discovered the cause of death of each person buried there. **אמר תשעין ותשעה בעין רעה** — **After completing his investigation, he stated that ninety-nine out of a hundred die from an evil eye**, **ואחד בדרך ארץ** — **and only one from natural causes.** ^[5]

23. When a field is close to a town, the townspeople constantly walk by the field (*Rashi*). Since this is not conducive to a good crop, as Rav Yehudah now explains, it is not advisable to buy such a field.

24. By casting an evil eye (*ayin hara*) on the field, one can cause it to suffer a loss (*Rashi*; see above, [84a note 16](#)). Thus, if one purchases a field near a town, he subjects himself to the increased possibility of having people look at his field with an evil eye.

25. *Deuteronomy 28:3,6*. This section describes the blessings that will come to the Jewish nation when they follow God's commandments. The blessings mentioned in this passage cover all aspects of life. R' Abba therefore asks what the generalized blessings found in these two verses add to the other more specific ones (*Maharsha*).

26. [I.e. you will be blessed by having a synagogue nearby.] Most synagogues in ancient times were located outside the town. It is therefore a special benefit to live in a town that contains a synagogue within its borders (*Maharsha*).

27. I.e. your fields will be located close to the city, so that it will not be too much trouble to bring in the produce (*Rashi*). This apparently contradicts the statement made by Rav Yehudah above: For here Rav considers it a blessing to own a field close to the town, while Rav Yehudah previously recommended — based on a ruling of Rav — that people not purchase a field close to town. Before addressing this problem, the Gemara first completes Rav's exposition of these verses.

28. [I.e. that you will return from a journey and find your wife permitted to you.] This blessing obviously includes that you will not find your wife to be a certain *niddah* (*Rashi*; see *Yad David*). *Rashi to Sanhedrin (103a)*, however, understands this blessing to be referring specifically to a doubtful *niddah*. It is more

difficult for a person to reconcile himself to his wife being a doubtful *niddah* than to her being a certain *niddah* because when her status is only doubtful, the husband feels that he may be abstaining from his wife needlessly (see also *Tos. HaRosh* and *Maharshal* here).

29. Literally: the ones that go out from your innards. *Maharsha* notes that a similar blessing is found in Tractate [Taanis \(6a\)](#), where Rav Yitzchak said to Rav Nachman, “With what shall I bless you? Shall I bless you with knowledge of Torah? Why, you already have knowledge of Torah. With wealth? Why, you already have wealth. With children? Why, you already have children. Therefore, this is my blessing: יְהִי רְצוֹן שְׁיִהְיֶה צֶמַח מִצֵּיִךְ כְּמוֹתְךָ, *May it be the will [of God] that your offspring will be like you.*”

30. Although the blessing is actually to have a privy close to the house (not table), R' Yochanan's mention of “table” alludes to the importance of a person having a privy at hand to be able to relieve himself just before and after eating. The Gemara in [Shabbos \(41a\)](#) advises against eating when one needs to relieve himself. Also, it often happens that the food ingested in a meal creates pressure on the intestinal tract and causes a person to have to relieve himself immediately afterwards. The strain of having to wait until one reaches a distant outhouse can harm a person ([Rashi](#)).

31. This refers to an incident in [Tractate Sotah \(22a\)](#) where R' Yochanan quotes a certain widow who preferred to come and pray in his study hall rather than the synagogue close by her home in order to receive reward for walking the additional distance ([Rashi](#)). Thus, having to walk further to reach a synagogue increases one's merit and reward.

32. This is advisable because some years are bad for vines and olive trees but not for grain, and vice versa. Thus, diversifying the crop ensures that there will always be food to eat ([Rashi](#); cf. *Maharsha*).

33. This is derived from the sequence of the blessing. Normally a person leaves his house first and then returns. It would therefore have been more appropriate for the verse to reverse the order and bless the Jews when they go out and then when they return. Because of this, R' Yochanan interprets the blessing to refer not to the daily comings and goings, but to the great coming and going of life itself (*Mizrachi*, cited by *Maharsha*).

1. If the person builds a wall around his field, a field close to town is advantageous, since he has the benefit of being able to easily transport the produce to town without the danger of an evil eye, since no one can see the grain growing in the field. But if the person does not plan on closing off the field from view, it is not advisable that he buy near town, because the danger of an evil eye outweighs the benefit of easy transportation. [See responsum of *Rambam* to the Sages of Lunel, cited by *Migdal Oz* to *Hil. Shecheinim* 2:16.]

2. [*Deuteronomy* 7:15](#).

3. Rav understands the terms *לִּלְחֹלֵי* to mean that God will rid us of the source of all illness — i.e. the evil eye ([*Rashi*](#); cf. *Toras Chaim*).

4. Rav knew an incantation that enabled him to stand over a grave and discern the cause of the person's death. He thereby determined how many people had lived a full life and how many died early as a result of an evil eye ([*Rashi*](#)). Others explain that Rav inquired in a dream regarding the cause of each person's death (see [*Aruch, cited in the margin of our Gemara*](#)). [See *Maharal, Be'er HaGolah* 2, for a discussion of why Rav's investigation was not forbidden as a form of *קִישּׁוּף*, *sorcery*.]

[The Gemara states that Rav “went up” to the cemetery because cemeteries were usually established on high ground to allow for proper drainage (*Ben Yehoyada*).]

5. Literally: the way of the land. [For a discussion of the “evil eye,” see above, [84a note 16](#).]

6. According to Shmuel, illness and death are the result of different winds to which people are susceptible at certain times, according to their natures ([*Rashi*](#)).

7. And these people are killed by sword ([*Rashi*](#)). How can their deaths be attributed to wind?

[This poses no difficulty to Rav's interpretation, though, because Rav admits that a small percentage of people die from causes other than an evil eye. But Shmuel said that *everyone* dies from the wind (see *Yad David*). According to the second explanation of the “evil eye” cited in [84a note 16](#), this question poses no difficulty for Rav because people may indeed die of a variety of physical causes, but the evil eye is the spiritual factor that brought about their downfall.]

[illegible]

Abaye draws a tangential inference from the previously cited Scriptural passages:

אָמַר אַבַּי — Abaye said: שָׁמַע מִינָּהּ — We learn from this, i.e. the Scriptural mention of the petitions of the daughters of Tzelophchad and the children of Joseph, לֹא הָיָה חֵד דְּלֹא שָׁקִיל — that **there was not one** other person who entered the Land **who did not take** a portion therein.^[13] דַּאי סַלְקָא דַּעְתָּךְ הֵנָּה חֵד דְּלֹא שָׁקִיל — **For if you should think that there was even one** other person **who did not take** a portion, אֵיכְעִי לִיָּה לְמַצְנוּחַ — **he should have petitioned** for one, just as the daughters of Tzelophchad and the children of Joseph did, and the petition would have been recorded in Scripture just as those petitions were. Since only these two petitions are recorded in Scripture, we may deduce that nobody else had cause for petition.^[14]

The Gemara anticipates a challenge to this inference, and rebuts it:

דְּצוּחוֹ וְאֵהֲנִי — **And if you will say** that perhaps there were others who petitioned, וְכִי תִּימָא — **but only the petitions of those who petitioned effectively** ^[15] **were recorded in Scripture,** וְכִי תִּימָא — **but only the petitions of those who petitioned to no avail were not recorded in Scripture** ^[16] — וְכִי תִּימָא — **but this cannot be, for consider the case of the children of Joseph, who petitioned to no avail,** ^[17] — **yet Scripture recorded [their petition].** Thus, it is clear that every petition that was advanced was recorded in Scripture, and perforce there were no other petitions at all.

The Gemara rejects this rebuttal, contending that Scripture may have recorded the petition of the children of Joseph to teach a specific lesson, while omitting mention of other petitions that were advanced to no avail:

לְךָ — **There**, in the case of the petition of the children of Joseph, [Scripture] recorded the petition and Joshua's response to **teach us** a bit of **sound advice**, namely **לֵאמֹר** — **that a person should beware of an evil eye** (*ayin hara*).^[18]

The Gemara explains how this advice is derived from Joshua's response to the children of Joseph:

וַיֹּאמֶר — **For it is written:** וְהִינִי דֹקָאֲמֵר לְהוּ יְהוֹשֻׁעַ — **And that** (i.e. that one should beware of *ayin hara*) **is the meaning of that which Joshua said to [the children of Joseph].** דְּכָתִיב — **For it is written:** וַיֹּאמֶר — **And Joshua said to them, “If you are a multitudinous people, ascend to the forest.”** ^[19] אָמַר לָהֶם — **Joshua said to [the children of Joseph]:** לְכוּ וְהִתְבָּאוּ עֲצֻמְכֶם בַּיַּעֲרִים — **“Go hide yourselves in the forests that exist in your section of the Land, שְׂלֹא תִשְׁלֹט בָּכֶם עֵין רָע — so that the evil eye of others will not affect you.”** ^[20]

The Gemara explains the reply given to Joshua by the children of Joseph:^[1]

אָמְרוּ לֵיהֶם — **They said to [Joshua]:** אֲנִי מִזֶּרַע דְּיוֹסֵף — **“We come from the seed of Joseph, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיה עֵינָא בִישָׁא — over whom the evil eye has no power.”**

The Gemara proves that the evil eye is powerless against Joseph's descendants:

דְּכָתִיב — **For it is written:** בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עֲלֵי־עֵין — **A charming son is Joseph, a charming son to the eye [alei ayin];** ^[2] וַאֲמַר רַבִּי אֲבָהוּ — **and R' Abahu said:** עָלֵי — **אל תִּקְרִי „עָלֵי” — Do not pronounce the words alei ayin, אֶלָּא עוֹלֵי עֵין — but rather, olei ayin, rising over the eye.** ^[3] רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמַר מִהֲבָא — **R' Yose the son of R' Chanina said that the Scriptural source is from here:** ^[4] וַיִּדְּגוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ — **And may they (the children of Joseph) proliferate abundantly like fish within the land — מֵה דָגִים שָׁבִים — just as it is true of fish in the sea that מִיָּם מְכַסִּים עֲלֵיהֶם — water covers them ואֵין הָעֵין שָׁבִים — and thus the evil eye has no power over them, אֶף וְרָעוּ שֶׁל יוֹסֵף — so too it is true regarding the progeny of Joseph: אֵין הָעֵין שׁוֹלֵטת בָּהֶם — The evil eye has no power over them.** ^[5]

7. Chepher, the father of Tzelophchad, was among those who left Egypt and he had numerous sons besides Tzelophchad, some of whom *did* enter Eretz Yisrael. Those sons were allotted portions, which reverted to Chepher and were then redistributed to all of Chepher's heirs. The daughters of Tzelophchad claimed that if their father had been alive he would have received a double portion of all the property that reverted to Chepher, since he was Chepher's firstborn (see [Mishnah, 116b](#)). Now, if Tzelophchad had left behind a son when he died, the son would have stood in his father's place to take that double portion in Chepher's estate. Being that there was no son, why should the daughters not stand in their father's place and receive his double portion in the estate of Chepher? The daughters of Tzelophchad were wise and they deduced on their own that the daughters of the son of a deceased (i.e. the daughters of Tzelophchad who was the son of Chepher) are entitled to their father's share in their grandfather's estate alongside their father's brothers ([Rashbam](#); see [119b](#)).

8. In the census taken after the Exodus, the tribe of Menashe (which was the tribe that petitioned; see *Rashi* to *Joshua* 17:14) numbered 32,200 (see [Numbers 1:35](#)). In the census taken before the entry into Eretz Yisrael, the tribe numbered 52,700 (see [Numbers 26:34](#)) — an increase of over 63% (see *Rashi* to *Joshua* *ibid.*).

9. [Joshua 17:14](#).

10. If the number of shares that each tribe received was determined by its number when the Jews left Egypt, this complaint is understandable, for the children of Joseph did not receive enough shares to provide adequately for their increased number (see [Rashbam](#)).

11. In posing this question, Rav Pappa presumed that each person who entered the Land received an equal portion, and thus, the larger tribes received, collectively, greater parcels than the smaller tribes. However, the Gemara below ([121b](#)) inquires into this matter and reaches the [conclusion](#) that the Land was initially divided according to tribes, with each tribe receiving an equal parcel, and the parcel of each tribe was then apportioned to its individual members who entered the Land. Since all the tribes received equal parcels, members of the larger tribes received smaller portions than members of the smaller tribes. Accordingly, Rav Pappa's question is not valid, for since the children of Joseph had proliferated so abundantly it is understandable that they found their individual portions unduly small. The Gemara does not give this answer to Rav Pappa's question because the answer hinges on the inquiry that will be dealt with later ([Rashbam](#); cf. *Ritva*, *Rashi* to *Numbers* 26:54; see *Ramban* and *Abarbanel* to *Numbers* *loc. cit.*).

12. The children of Joseph — specifically the tribe of Menashe — multiplied more profusely, and had more young children, than any other tribe. Note that between the census taken when the Jews left Egypt ([Numbers ch. 1](#)), and the census taken when they entered Eretz Yisrael ([ibid. ch. 26](#)), the population of Menashe increased more than that of any other tribe. Furthermore, during the seven years that elapsed between the conquest of Eretz Yisrael and the apportionment of the Land, the descendants of Joseph

proliferated even more than before. [This was the result of Jacob's blessing to the sons of Joseph ([Genesis 48:16](#)): וַיְבָרֶךְ לָרֶב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, *may they proliferate abundantly like fish within the Land*, i.e. upon entry into the Land of Israel (*Gra* in *Kol Eliyahu* ad loc.).] Thus, when the time to apportion the Land arrived, the tribe of Menashe was blessed with more young children than any other tribe. This was the basis of their petition for more land (*Ramban* here and to *Numbers* *ibid.*).

[Rashbam](#) takes a different approach, explaining that the tribe of the children of Joseph included many orphans below the age of twenty, and these orphans did not receive any land at all since their fathers had died before entering the Land (and thus were not allotted portions), and the orphans themselves were under age. See *Toras Chaim* and *Rashash* for a discussion of this approach.]

13. Every single person who entered Eretz Yisrael was awarded a parcel of land — either by having it allotted to him initially or by inheriting it from a deceased relative ([Rashbam](#); see following note).

14. It could easily have occurred that a person did not receive a portion — both according to the opinion that the Land was apportioned to those who left Egypt and according to the opinion that the Land was apportioned to those who entered it.

According to the opinion that the Land was apportioned to those who left Egypt, if there was an orphan below the age of twenty among those who left Egypt, and the orphan lived to enter the Land, he would not have been entitled to a portion by his own virtue (since he was under age at the Exodus) or by virtue of inheriting his father (since his father was not alive at the Exodus). However, Abaye deduces that all who entered the Land received portions. Hence, we must conclude that if there was any such orphan, one of his relatives who was entitled to a portion died in the Wilderness, and that portion fell to the orphan. This would have been similar to the situation of the daughters of Tzelophchad, who were not entitled to a portion by their own virtue, since women were not allotted portions, but inherited their father's portion.

According to the opinion that the Land was apportioned to those who entered it, anybody who entered the Land below the age of twenty was not allotted a portion. Now, after portions were allotted to those over the age of twenty, the portions reverted to their ancestors who left Egypt and were redistributed to all the heirs of those ancestors. It could have occurred that a person younger than twenty had no ancestor to whom land reverted and he thus inherited no land. However, this did not occur; all those under the age of twenty received land through the redistribution — as did the daughters of Tzelophchad (as explained in [note 7](#)). Although those under the age of twenty whose parents were alive at the time of redistribution did not receive shares in the Land (because their parents took precedence over them in inheriting the portions that had reverted to their ancestors), those minors had no cause for petitioning, for they were members of their parents' household, and when their parents were awarded portions it was as if they also received portions.

In short, the only people who had any basis for petition were the daughters of Tzelophchad (who had not yet been informed that they would inherit their father's estate) and the tribe of the children of Joseph ([Rashbam](#)).

15. Such as the daughters of Tzelophchad, whose petition resulted in their being awarded their father's legacy ([Rashbam](#)).

16. [Thus, there may have been others who received no portion at all and who petitioned to no avail.]

R' Yochanan had a somewhat different practice:

R' Yochanan was accustomed to sit next to the entrance to the women's *mikveh*. — He explained: **בִּי סִלְקֵן בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל** — When the Jewish women emerge and come out from their required immersion **בִּי מִסְתַּבְּלֵן** — let them look at me **וְנִהְיוּ לְהוּ וְרָעָא דְשַׁפְיָרִי בְּנוֹתֵי** — and they will have children as beautiful as I. — The Rabbis said to him: **אָמְרִי לִיה רַבָּנָן** — The Rabbis said to him: **אִם מִסְתַּפִּי מִרְעָא בִּישָׁא** — Is the master not afraid of courting an evil eye? — [R' Yochanan] replied to them: **אֲנָא מִזְרָעָא דִּיּוֹסָף קָא אָתִינָא** — I come from the progeny of Joseph **וְלֹא שְׁלֻטָא בִּיה עֵינָא בִּישָׁא** — over whom an evil eye has no power. — As it is written: **„בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עַל־עֵינַי”** — *A charming son is Joseph, a charming son to the eye [alei ayin]*; — and R' Abahu said: **אַל תִּקְרִי עָלַי עֵין** — Do not pronounce the words *alei ayin*, **אֶלָּא עוֹלֵי עֵין** — but rather *olei ayin*, rising over the eye. — R' Yose bar Chanina said that the Scriptural source was **„וַיִּדְּגוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ”** — *“And may they [the children of Joseph] proliferate abundantly like fish within the land”*; — just as it is true of fish in the sea that water covers them **וְאֵין עֵין הָרַע שׁוֹלֶטָת בָּהֶם** — and thus the eye has no power over them, **אֶף וְרַעוּ שֶׁל יוֹסֵף** — so too is it true regarding the progeny of Joseph: **אֵין עֵין הָרַע שׁוֹלֶטָת בָּהֶם** — The evil eye has no power over them. — Or if you prefer, say that the reason the evil eye has no power over Joseph and his descendants is that **עֵין שְׁלֹא רָצְתָה לְזוֹן מִמֶּה שְׁאִינוּ שְׁלוֹ** — in the case of an eye such as Joseph's that did not want to enjoy what was not his, viz. Potiphar's wife who tried unsuccessfully to seduce him, **אֵין עֵין הָרַע שׁוֹלֶטָת בּוֹ** — the evil eye has no power against

Is the Hamse real?

בן איש חי - שנה שניה - פרשת פנחס אות מז

ואיתא בגמרא דברכות (דף כ.): להנצל מעין הרע הקא פתאם יאמר: אָנא מזרעא דיוסף קאתינא — "בן פרת יוסף, בן פרת עלי עין" (בראשית מט, כב). ובספרים כתוב שיאמר גם כן: "ויעקב איש תם ישב אהלים" (שם כה, כז). גם יאמר: "ואני ברב חסדך אבוא ביתך, אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך" (תהלים ה, ח). גם יאמר: "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטיו, ותהי עליו רוח אלהים" (במדבר כד, ב). והגאון חיד"א ז"ל כתב: מנהג העולם לומר "חמשה", ולכן תולים עץ מציר בו צורת כף, שיש בו חמש אצבעות וחקוק עליו אות ה'. וכתב ב"כתר מלכות", דמן הגמרא מוכח דאנשי בכל צריך להזהר ולשמר עצמם מן עין הרע טפי משאר מקומות.

יועץ

עין הרע

פלא

עין הרע הוא מהדברים שמוציאין את האדם מן העולם וידוע מאדו"ל תשעים ותשעה סתים בעין הרע ואחד בדרך ארץ וצריך האדם לשמר מאד כאשר יוכל והיט שלא יתראה לא בחכמתו ולא במעשיו ולא בעשרו אבל צריך דעת שלא ירגישו בו שהוא משתמר שלא יבואו להקפיד עליו על שחושדם שהם בעלי עין הרע ובפרט אם איש עני הוא ורואה שהעשיר משתמר ממנו או מי שהוא חשוך בגנים וראה שאבי הגנים משתמר הם סתדכאים ולבבות יכאבו ואחזו צער וכל צרום יעשה בדעת וגם לא יעמד על טובת חברו ולא ישב בחנותו ולא יתן עיניו בה ולא ידבר עליה כדי שאם יאדע לו שום נזק לא יתלה בו הקללה ואם יתגלגלו הדברים שיזכיר שבה וטובות חברו תכף ירכוהו שלא ישלט בו עין הרע.

ובכ"ר יש בספרים כמה סגלות מעין הרע ובפרט עשב הורט"ה שהוא מסגל מאד לנשאו עליו וראוי ללך אחריהו כי הוא בכלל ונשמרתם מאד לנפשתיכם וכן להנצל מעין הרע של עצמו איתא בש"ס דיש סגלה שיסתכל בעינו צד שמאלי של חטמו ועל הכל תפלה עושה פרות כי אלקי"ו מרחם שומע תפלת כל פה ודוא המציל את עמו ישראל מעין הרע ומכל דבר רע ועל כל פנים לא יקנע מעשיות מצוה מפני חשש עין הרע כגון להביא עני לביתו או לדרש ברבים ללמד דעת את העם כי שומר מצוה לא ידע דבר רע ומצוה אנוני מננא והיא מגן וצנה ובש"ס אמרו האי מאן דחזיל מעינא בישא לימא מזרעא דיוסף קאתינא דלא שלטא ביה עינא בישא וכו' וטוב לגבר שיאמר כן בכל יום.

Having weddings of sisters together, sharing a sheva berachot. What about twin bris?

Can two brothers marry two sisters?

שלב

בית שמואל

אבן העזר סב הלכות קידושין

חלקת מחוקק

והנהגה של י"ל הטעם שכל יחיד נראה דמכירת נפשו לנזקק נהמ"ו ולא תמוס ו' מכות לן מחזקין נפשו ל' כ"ד כ"ה: ג' ששים עין הרע. כפ' בפרישה ה"ה שכן לנזקק מל שט מילת מכה ה' ולמול כלתה תמוס עין הרע ונפ"ו שם מחלק דניסם פ"ג: ד' א"א בעשרה. ומקום דלכא עשרה לן לעשות נשואים כ"כ הרשב"א ומסקין מהלכ"י חולק ע"ז והכ"י הסכים להכריע הרשב"א ומד"כ כפ' לן דבריו נראה לל' לן הכנסת תענית מיהו למחילה יס' להסד ונאמר אחר עשרה. ולא ל"ה בעשרה לל' טעונה גדול הו' כדעבד כמ"ס נתיב טענה גדול הו' כדעבד וברכת ארוסין לבר' ל"ה עשרה לל' למחילה כמ"ס ס"ה ל"ד:

ב יוש לארס לישא נשים רבות באחד ביום אחד (ו) ומברך ברכת החנים לכלם כאחד (ז) אבל לשמחה צריך לשמחה (ב) עם כל אחת שמחה הראויה לה אם בתולה ז' ימים ואם בעולה ג' ימים ודאין מערבין שמחה בשמחה: טעם ולן לעשות חופת כ' לחיות חמד (פתיק נסס ספר הסידים) ח' ר"ה דלף כפ"י נכריות יס' לומר שכל לעשותן כאלה טעם ולן חפזת עשרה מותם (מורכב פ"ק דמ"ק) ט' ולן נאמר מה ולדעת יס' טעונים לעשות ששמות פדות עם חפזת עשרה מותם מל"ה (הכנסת מ"י נסס כ"י מפרין):

ג ואם יש שני חתנים יחד מברכים ברכת החנים אחת לשניהם: טעם ואפילו לא היו החתנים יחד לל' (ד) טעם דעמו על שנים כמו שנאמר [א] כ"ד כ"ה רמ"ה לענין מילה וי"ה דלן לנזקק ל' חתנים חמד ג' תמוס עין הרע (הנהגה מ"י ס"י דלשות) ויזקן נהגין לעשות לכל אחד חופה כמו עמלו ולנזקק לכל אחד חלל לאחר הקטנה ממד"ן (ו) להכנס חתנים חמד אם אלל חמד:

יורה דעה רמה הלכות מילה

הו' מי שיש לו שני תינוקות למול יברך (יא) ברכה אחת לשניהם, ואפילו אם שנים מלים, הראשון יברך על המילה, ועולה גם לשני. והשני יברך אשר קדש ידיו, ועולה גם לראשון. ואפילו אין הנער לפניו בשעת הברכה, כיון שדעתו עליו רק שלא יסית רעתו בינתיים.

ט"ז

(יא) **ברכה אחת לשניהם.** בטור כ"ב בשם הרא"ש, וכן הוא שם בב' החתנים. ובטור באבן העזר סימן ס"ב ס"ג ואפילו אין חתן השני בשעת הברכה. ויש להקשות למה כתב שם רמ"א שמשום עין הרע נוהגין לברך לכל אחד בפני עצמו, ומאי שנא משני תינוקות דלא הצריך להנהיג כך, ונ"ל דודאי למחילה צריך החתן השני להיות גם כן אצל הברכה כיון שבר חיובא הוא ואז שייך חשש עין הרע כיון ששניהם ביחד, משא"כ בתינוק שנימול אין צריך להיות אצל הברכה דלא בר חיובא הוא, אבל מ"מ נראה באם ידוע שהתינוק השני לא יבוא כל כך מהר ואיכא הפסק גדול בדבר ושיחה, יעשו לכל אחד ברכה בפני עצמו דהיינו ברכת המילה ובדעת בעל העיטור שמביא בטור. ע"כ ראוי לנהוג שגם השני יהיה מוכן אחר ברכת הראשון למולו.

יביע

נשאלתי מבחור בן תורה משיבת פורת יוסף פתח"ק ירושלים ת"ו, בענין ציוואת ר"י החסיד ששני אחים לא ישאו ב' אחיות,

ובהיות שהנזע לו שידוך כזה שהוא מתאים מכל הבחינות, נפשו לנאול הנועת אם יש מקום להקל בזה, והנני להשיב בקצרה כמסת הפנאי.

בספר חמידים (ס"י תעז), שני אחים הנשואים שתי אחיות, אחד מהם ימות, או לא יצליחו, לכך לא ישאו, ואם נעשה הדבר כך אחד מהם יגרש את אשתו. והנוב"ת (אה"ע ס"י עט) הקשה ע"ז מברכות (מד.), ע"ד אחת היתה בא"י ונזופנית שמה שהיו בה שמונים זוגות אחים כחנים נשואים לשמונים זוגות אחיות כהנות. ע"ש. וראיתי בשו"ת זכרון יהודה (האורח ס"י קצו, ובח"כ ס"י קמט) שחידש ע"פ מ"ש באיכה רבתי (פ"ר ב' בפסוק בלע ה' ולא חמל) דכל הגי' ס' וזג' וזכ' תלינהו בתדא גופנא, וא"כ חזי מאי סליק בהו. ע"ש. אולם כיפה ענף שם הגירסא כללינהו בתדא גופנא, ופי' שזיווגם במקום אחד ששמו גופנא. (וכמ"ש בברכות שד"ר זה היה בעיר גופנית). ע"ש, וכ"כ בעץ יוסף שם, ושכ"כ מהר"ם די לונגוני במעריץ (ע"ר גפנא). ע"ש. וש"ד בשו"ת שם אריה (אה"ע ס"י סה) שהעיר ג"כ מדי חיובא הנ"ל, וכתב, שלא יאמר אדם חזי מאי סליק להו. לכן יש להביא ד' המעריץ (הג"ל), שהכוונה שהנשואים היו בעיר גפנא. וסיים, שהואיל וגם רב חסדא ורמי בר חמא ומר עוקבא בר חמא עשו מצשה בן (וכמ"ש בברכות מד.), דודאי שאין לחוש. ע"ש. ובכנה"ג אה"ע (ס"י סב הגב"י אות ד) כי הראינו דברים ב' אחים נשואים ב' אחיות, שלא עלה זיווגם יפה, והביאו תמידא בשו"ת יוסף אומץ (ס"י לו אות ב). ע"ש. ובספרו ברית עולם

חלק ד - אבן העזר - סימן י

אומר

(ס"י תעז) כתב, שאע"פ שבברכות מד. מוכח שלא היו חוששים לכך, י"ל דשאני בזה"ז שנברה הספרא אחראי של עין הרע, כשם שנמצא להיפך שבזמן השי"ס היה סכנה בזוגות ובוה"ז אין קפידא בדבר כלל. ע"ש. ולפ"ד אדרבה בזה"ז יש לחקל יותר מבזמן השי"ס, וכמו שמצינו בכמה עניני רוח רעה שבטלו בזה"ז, וכמ"ש החו"ס חולין (ק"י) גבי רוח רעה דשיבתא. וכן במדריכי (פ' המוציא י"ן). ובס' ים של שלמה (פרק כל הבשר). ות"ג לענין עין הרע שאין לחוש כ"כ בזה"ז, ודלא קפיד לא קפדי בתדא. וכמ"ש הרמב"ם בחשובה (ירושלים תרצ"ד ס"י ר"ס). דבדואי שאני לן בין היוק ראייה שהוא היוק גדול שלא יראתו חבירו וכו', ולכן צריך יהיה גובה הכותל ד' אמות, משא"כ בין גנה לגנה שהוא היוק ראייה משום עינא בישא, והם רק דברי חסידות שלא יענין בו בעין רעה, משה"ס מ"י בעשרה ספחים. ע"כ. וכ"ה במגדל עוז ובה"ח (פ"ב מה' שכנים הסי'). והגם שיש חולקים על הרמב"ם בזה, מ"מ מרן בש"ע ח"מ (ס"י קנח ס"ג) פסק כהרמב"ם. וע"ע בערך השלחן שם (אות ב). ע"ש. וכיר"ב כי בס' לשון חכמים (דף ז ע"ד) בשם הרב נוהג כצאן יוסף, שאעפ"י שכי' המדריכי והתשב"ץ שאין מניחין לקרות ב' אחים לקס"ת בזה אחר זה משום עין הרע, וכ"כ בש"ע א"ח (ס"י קמא ס"ו), מ"מ ראיה בעיר אחת שלא הקפידו ע"ז, וחכם העיר לא מיחה, ואף הוא אמר דלא קפיד לא קפדי בתדא. ע"ש. ובפרט בזה"ז שקשים היסודיים לבני הישיבות וקשה לזווגן כקריעת ים סוף, וכאן ע"י הסיידון יש תקנה שיוכל להמשיך בלימוד התורה. וראיה היא שתנן אלף המגן. ושומר מצוה לא ירע דבר רע. ויתבררנו בכל טוב אמן. והשי"ת יאיר עינינו בתורה"ק ויעב"א.

דבר מוזק ע"י סגולה

היה משמש שכל נתן עיניו בו היינו שקללו וזה היה חסר חסד לקלל בשם וזהא מנא דבש לפי שכלל לא היה מקלל רק מוליד נולד קדושה שגרש. ואין לי ספר דגש לפי עיניו בו, אבל לפי הלשון המושקט ע"י מעשים משמש לי הכי.

ד) אמנם אשכחן כמה וכמה דוכתי דמוכח לנאח דמחזיק בדרך סגולתי אינו בדיון מוזק ורואה, ונבארם אחת לאחת, ונלעגיד בזה דמלוי ג' סוגים בשני זה, הא' שלא נחבון כלל להזיק אחר אדם רק הציט עליו דרך תמיכה על שהוא מלשיין בלחיה פרט יותר מחבירו וע"י נזרוז כי כך הוא סגולה בשני ומענין זה הוא הריא דב"ב י"ד דר"א ב"י שכתב ס"ח א' ומדמן ליה ארבע כרחבה יכבו רבנן עינייהו כר ופשיטא שלא כיוונו כלל להזיק, רק תמכו חכ' גרס דנה נפשי ומענין זה הוא ג"כ הריא דמגוה ד"ה דלמרו ליה רבנן לרבה מר אינו בוכי' לנאלל כר' שלא היה כלל טובה לעשות רעה, ומסוג זה הוא הריא דיבמות ק"ו א' אבון ריבא בנחא כר' יכיו ביה עיניו ושיבון ע"ש, ומסוג זה הוא בברכות י"ח ע"ב דר"א דאמר חשבון עלי כשיתן ריבון ויכבו עינייהו כר' וכל ב"ב נחשבים כחשוכים כי א"א שלא להפסיד ע"כ רבב במימיהו ובהביט עליו בתמי, וכפז גורם לרעה ה"ל כשנגה שילא מלפניו שלע.

השנית אשכחן שנתן עיניו ביה בחורח הקפדה כהיה דשנה דל"ד דרשבי נתן עיניו ביחודא ב"ב שעדיין קיים [ויש ללד שהיה ג"כ מסוג א' הניל ולא בטוה

באות ח' הביא פא"מ שבי בספר א' הניק שמוה"ב בשם ג"א דחורק פריניס והאשה עובד עברה עליהן והפילה חייב חורק לשלם דמי ולדות. ולעגיד ז"א כלל דלכל היותר אין על הפריניס האלו אלא דין בור ובהדיא מובאר בב"ק ד"ה ב' דבור ובור פטורין ממנו ולדות דחייב אנשים ולא שוורים [ושפיר לין הגרע"א ז"ל במ"ק י"ח לענין איסור אריות פריניס לחוס' סנהדרין ד"ע ד"ה לובא, [שכתבו דגם לשראל אסור להפיל עוברין] ובי"ה דהומיל משום שיש איסור לגרום הזיקא דממונה ועבים מלך לחא דאסור הוא, לא מלך לחא דדיני ממונות].

ופא"מ הציט על דברי הרב הג"ל דדוקא מוזק ממש חייב בדמי ולדות ולא בריקא פריניס כיון שאינו מוזק עצמו אלא סגולתי, הנה עלמן בשני שני הרע שמואל כיפ' בש"ס ובי חמלה על דעתן שאפילו אם חסרה בחוס' שתיקף אחר דבעת שני הרע כל הריקא אטו נחמיוצו ממון עבור זה. הלא רק אמרו חז"ל בב"מ ק"ז אסור לאדם שיעמוד על שדה חבירו בשעש שטומחה בקמחיה אבל לא מלוי שחם עמוד וזיק שחייב לשלם אחר' פא"מ. ולעגיד ערבך ערבא לר"ך, דמנן שצמח פטור מלשלם ואי משום שלא חבירו רק אסור לאדם לעמוד כי זהו משום דלא ברי הזיקא וגם אם יארע הזיקא א"א להוכיח בריכוז ש"י הכעש על כל הריקא אלא א"א דליו יתברר שהבעתו הזיק ה' חייב בתשלומים דין אדם המזיק, ומה שביא פא"מ מהריק דאם ענין כלל לגד' דהתם לובא שום הזיק והפסד ממון רק לער ומניעה

השתמשה בדברים שגלגלה, ואינו שייך כלל לגד' שהוא כשהיה הפסד ממש ע"י רעין שהכניס בהבעתו.

ג) שוב הביא פא"מ בלות ע' דברי הלקיט ח"ב ס' ל"ב דהכורג אח חבירו ע"י שם או ע"י כישוף חייב משום ריחא כיון דבדיבורו איתעביד מעשה ופא"מ השיג עליו דאין דון כרואה כיון שרק דרך סגולה הוא מוזק ולא בידים בלחין עצמו והביא מעשים דברי הדגש לפי להגרע"א ז"ל מערכה מ' חות כי שביאר הא דאחז"ל כ"פ נתן עיניו בו ונעשה גל של עמדות דלון זה כהורג נפש בשם דרך היו מכוונים כוונה להמשיך נולד קדושה [שם בו בלוחו רשע] אליו וממילא נשאר גל של עמדות אחר' הדגש לפי, ומפרש מעשים דלון רליונו לומר דמפני שלא היה רק מחשבה משי"ה לא נדון כמזיק אלא רליונו לומר שאפילו אילו היה מעשה או דבור כיון שהוא בלחין סגולתי אינו בחורח מוזק ע"י פא"מ שלישי, ואינו מוכן דאי זה כוונה להרחי"א פשיטא שכל נתן עיניו הוא דרך סגולה ולמה הכסף נבאר שביח מוליד ממנו נולד קדושה, אבל לעגיד הדגש לפי א"ו מדבר כלל ללוחות איסור מוזק או ריחא רק מיירי ללוחות איסור מקלל בשם, דנפשו

בני וכן הוה, ולכא"י פשוט דכל הני לא היו דרך קללה דהא אסור לקלל חבירו אפילו בלא שם עיון הרמב"ם ז"ל סוף הלכות סנהדרין, וכש"כ רצא דאמר יהא רעוא דהוא לבחורח מעין הזכרה כיווין, אלא נראה שכל זה היה דרך חסלה לאחר שחלטינו שאלו חייבים עונש זה ובה"ב של מעלה קא מעשגי ולא זה האומדן ובה"ב אינו אלא בשני גרמא חב שרי היכא דע"ש דין אדם זה מחוייב בעונש זה.

ובה"א דמבואר במשיל דף י"ח ע"ב עיון שם כיצב ע"כ ל"ל דרשבי חשב אותו למורה הלכה בפני רבו ו"א.

ועוד אפשר דח"ה מנאר א"ף לקלל דבא ח"ה מנאר לכבדו מפני שכבדו הוא כבוד התורה וכבוד ש"ש, ואמרו במש"ק ד"י חלמיד שנידע לכבדו נידויו נידויו, וכרי על כל שמתא אמרין שם מיהא וכן אמרי' במ"ק דף ע"ז דמשמחין וליטיון ע"ש, כרי דב"ד מוחרין לקלל למגדד מילתא להעמיד דיון תורה ואילו בהני עובדי היו האומרים נחשבים ככה ב"ד לענין זה ו"א, והעיקר בזה ש"ש המבואר בב"מ מ"ה ב' דבאיו עושה מעשה עמך מילט לייטיון ע"ש ועיון סנהדרין פ"ה א' אלא כבוד שמים עדיף וכו' ע"ש.

ועדיין י"ע בכהי שובא דריב"ל בברכות ד"ז דהוא הכוא לזוקי דהוא מנאר ליה עובא בקריא וסקל הרגולא לעיון כי חיוורא כרגליתא כר' ויחם הכוא שעתא אחר ש"מ לאו אורח ארעא ע"ש, ומיש מכני עובדי הניל דלעייב רב למלך דלעריה למיכב ליה ברתיה וחוכה תקביריה כר' ויחם הכוא לזוקי דהוא

ומתן דמנערין כך וכך ניוהיו וצ"ב דף כ"ב מתן דלא שרי לאויחיה דאדום כר' ובהא אם נאמר כמו שגדדתי לשל דלא שרי אלא דרך חסלה ולא דרך קללה אפשר דבטובא דריב"ל שאני דהתם הכוונה הוא שיהא דרך קללה, אך אם כהני גוויי הניל היה ג"כ דרך קללה ושרי י"ע מ"ש הריא דריב"ל מכל הני"ל. ומר"ה דדוקא חסלה או קללה שאינו מובעת שחפשי' [רק בהכחמה הב"ד של מעלה בלוחה שעב ע"ז נעש רב מעשה ב"ד של מעלה אבל קללה בכהי רגע דאפו כביכול זה כבר הובעת מחחילה הכריחה דח מועיל ומשרי' נחשב "מעשה ידידי" היינו מעשה של המקלל עצמו ולא רק כגורם שהביד של מעלה יעשוה וכל כה"ג לאו אורח ארעא. אכן מדברי התוס' שם בברכות ד"ז ד"ה הכוא לבחורח לא משמש משפטים ע"ז זה ו"א, והש"ח יראנו נפלאות מחורחה.

ואפשר דיש חילוק, דרשע בעלמא שאינו מנאר ח"ה [ואינו מחטא אחרים] לאו אורח ארעא לבקש שימחה ובדמרי' יבא בעל הכרם וישקורו אחו קריו, אבל ח"ה שאלם אחד מנאר אחו ואינו יכול להנלל ממנו בידו ב"ד רשאי להחפלא שמשמים ועשורו ואכתי י"ע עובא בכל זה.

קפידא] וכן בברכות י"ח א' בדרב ששת שנתן עיניו בהכוא לזוקי שחברו ונעשה גל של עמדות וכן ביבמות דמ"ה בהכוא דאטרדיה לרב עובא דריבא ליה ברתיה ונתן עיניו בו וזה נפשי, וכן בב"ב ע"ה בהכוא חלמיד דלמלח לא רחא לא היה מלמין נתן עיניו בו וכו' ומראה דכלל הני לא היה התנא פועל בזה דנתן עיניו בדרך ששין הרע פועל אלא היה בשני פס"ד שכלא חייב עונש ומשמיה הוא דאסכינו אפס"ד זה של התנא או האמורא, ומשמיה ענשוהו וכל כה"ג לא עבד שום איסור כיון שזה נעש ע"ש הוראה ב"ד של מעלה שמקבל דעתו של זה התנא והתנא עלמו רק הוראה ד"ה קטבד ואין בזה סרך של מוזק וכו"ו, כ"י לפוס ריב"ה, אך הדגש לפי מנאר בלוחה אחר וכו"ל.

אמנם מליו סוג שלישי שביח אומרים בכהי' שפלוני יענש כך וכך כהא דבר הדיא דאמר עליה רבא בברכות ד"ו יבא רשוא דלימסר בידא דמלכותא, ובמורה מיר ג"ז חובה תקביריה לבניו וכו"ל שניה דרשבי לא אוקיים ליה לריב' גויה [אך י"מ דאמר הכי בדרך בתמי' ורק דהוי כשנגה שילא מלפניו כהליע] וכן שכתב דף ק"ח דאמר רב מתן דמנערין לא ליוהי ליה

Bil'am's Evil Eye

The concept of *Ayin Hara* plays a pivotal role throughout *Parashat Balak*. The Torah tells us that Bilam lifted up his eyes in his third attempt to curse the Jewish people:

ספר במדבר פרק כד (ב) וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטָיו וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים:
“Bilam lifted up his eyes, and saw Israel dwelling according to its tribes...”

(*Bamidbar*24:2)

Rashi learns from the expression, “lifted up his eyes” that Bilam tried to impose the evil eye upon Israel. Rabbeinu Bachaya adds that when Bilam saw “Israel dwelling according to its tribes,” he noticed that their camps were organized in such a way, that the tent openings faced away from each other, to avoid causing evil eye to one another. Why did Bilam, specifically now, after realizing that the doors of Israel were facing away from one another, try to impose his *Ayin Hara* on Israel? The camp of Israel was covered by the Cloud of Hashem until the sin of the Golden Calf, when the Cloud departed and the camp of Israel was revealed. *Ayin Hara* only has power over that which is revealed to the eye. Therefore, when Bilam realized that the tribes of Israel were exposed, he wanted to send them his evil eye. However, even so, Bilam’s evil eye had no power over the Children of Israel because of the holiness of the camp of Israel. This holy protection was the result of the opening of each tent facing away from one another, so that the insides of the tents would not be revealed to one another (The Taz on the Torah, *Bamidbar*24:2).

The Mitzvot Protect against *Ayin Hara*

Rabbi Dessler asked his father how it could be fair that a person may suffer because of the jealousies of another. His father answered him that the person, whose possessions have caused jealousy, may have been careless and flaunted his possessions causing jealousy to arise. This jealousy causes the other person to cry out in pain and his cry rises up to the Heavenly Court. Pele Yoetz adds that although a person should not flaunt his wisdom, his good deeds, or his wealth, he must simultaneously act thoughtfully so that others do not sense that he is being cautious. If someone is poor and notices that wealthy people avoid him, or someone who is childless notices that a blessed mother of many children is avoiding her, this could cause them distress. We must also not refrain from doing any mitzvah due to being concerned about *Ayin Hara*. For example, we should not be afraid to bring a poor man into our home or speak publicly to teach people Torah wisdom. One “who keeps a mitzvah will be not know any evil,” for a mitzvah protects – it is a shield and armor.

4. **Developing a Good Eye is The Best Protection from the Evil Eye**

“Anyone who has mastered these three things is from the students of Avraham Avinu, and [anyone who has mastered three other things is from the students of the wicked Bil’am. One who has a good eye, a low spirit and a humble soul – is from the students of Avraham Avinu. One who has an evil eye, a high spirit and a wide soul – is from the students of the wicked Bilam...” (*Pirkey Avot* 5:19).

Avraham is praised for having a “good eye” which entails the characteristic of *הסתפקות/histapkut*– ‘satisfaction.’ This is exemplified also by Ya’acov, who said, “I have everything” (*Bereishit* 33:11), rather than Esau, who claimed, “I have a lot” (*Ibid.* 33:9), implying that he still wanted more. We need to be students of Avraham Avinu, who was satisfied with what he had, and didn’t constantly seek to amass more material possessions. Even a shoelace and string he refused to receive from the King of Sedom. This character trait of developing a good eye is the best protection from the evil eye.